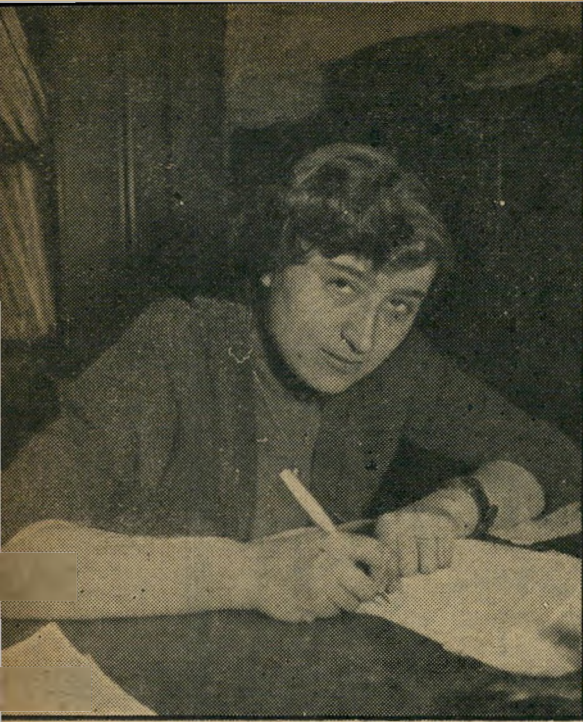

ווידוי בפני הכומר

רק בגיל 10 הבינה תרצה קופפר שהיא יהודיה

תרצה קופפר (20), עזרה מפולניה:

כומר השמן והקרח עמד על רקע הלוח השחור ודיבר בקול רך ועמוק. איש לא העיז לפטפט בכיתה. כולם ישבו והאזינו בחרדת קודש ממש לדבריו הערבים של הכומר. "אתם עומדים עכשיו להיות נוצרים אמיתיים. עברה כבר התקופה בה נשאו ההורים בעוונותיהם. מהיום הלוח עליכם כל חובות הכנסיה". הוא הוסיף והסביר את ערך המאורע הגדול, לפניו היינו עומדים.

קשה היה לי להקשיב. טיפות גשם גדולות הכו בחזקה על החלונות, בקצב חדגוני. הבטתי על סילוני המים הדקים, הוורמים לאורך החלונות. דרכם ראיתי את בתי הכפר הי אפורים ואת השדות הירוקים, המתמשכים עד לאופק. רציתי לשמוע את דבריו של הכומר הטוב. תמיד הייתי מחכה בקוצר רוח לשעורי הדת הקטולית, בהם היה הכומר מספר בנחת את ספורי הברית החדשה.

פשוט אהבתי לשמוע כיצד תיאר את גורלם של הצדיקים ואת סופם המר של הרשעים. אבל עכשיו לא יכולתי לשמוע לדבריו. הוא דיבר על החגיגה שתייערך לכבודנו, בה נור פיע בבגדי פאר בכנסיה. לי לא היו אפילו בגדים פשוטים ללכת לבית-הספר. גם נעלי היו קרועות ובלויות.

אף על פי שהייתי נוצרייה לא פחות טובה מכל שאר 40 הילדים בכיתה. חשבתי שלא אופיע בפעם לטכס. יהיה מה שיהיה. אמנם הייתי היחידה שקיבלתי את הציון "טוב מאוד" בשיעורי הדת, וגם כשהיינו עוברים על פני פסלי הקדושים המוצבים בפתחי ביקתות הכפר, הייתי אני הדק-דקנית ביותר במצוות ההצטלבות. תמיד גערתי בחברי שהיו עוברים על פני פסל מבלי להצטלב. אבל לטכס החיווק, לא היה לי במה להופיע.

בלילה היתה אמה שבה, עייפה מגדוליה בכפרים. היא היתה סובבת בין בתי האיכרים מציעה להם בדים למכירה ושאר מיני גלנטריה. מזה היינו חיים. אחי מרק לא הלך לבית-הספר. אמה פחדה שיגלו שהוא יהודי. הוא היה מסתובב עם הפרות של האיכר אצלו גרנו בשה, חוזר ב" ערב עם המון ספורי מע" שיות על הגרמנים. הוא לא פחד מכלום תמיד ידע על הכל ושמע על הכל.

ספרתי להם על מה שס"ר פר לנו הכומר בבית-הספר. אמרתי שלא אלך לטכס בלי שמלה לבנה. אמה פירכה את אצבעותיה ומלמלה מ" לים לא מובנות. אבל הכל הסתדר בכי טוב. השכ" גים, ששמעו מפי אמה על צרתי, לא יכלו להרשות שילדה נוצרייה תיעזר מהמאורע הגדול רק בגלל עניה. הם השיגו לי שמלה ונעליים וגרביים לבנות ארוכות — תלבושת של כלה ממש.

היום הגדול הגיע. בבוקר, פשוט צילי פעמוני הכנסיה על הכפר ובישרו על התג. אמה ניסתה להאכילני משהו, אבל אני סרבתי. בכדי שאהיה טהורה וכשרה להתקבלותי לכנסיה, הייתי חייבת לצום. גם אמה לא הלכה איתי יום לעבודה. היא קישטה אותי ככל יכולתה. נוסף לשמלה ול- גרביים הלבנות, הייתי עמוסה בורי פרחים, זר נוסף היה על ראשי.

מכל בתי הכפר הופיעו איכרים לבושי בגדי חג, כשהם מלוים את לידיהם לבית-הספר. כל הבנות היו מקושטות כ" כלות והבנים כחתנים. אבל רק שני העשירים באו בחליפות שחורות כחתינים ממש. השאר הסתפקו בחליפות פשוטות.

***

בלילי העונג מילאו את חלל הכנסיה העתיקה. מבעד לזוגיות הצבעוניות, חדרו סילוני איר והאירו באור מסתורי את האולם. נשאתי עיני ביראה אל פסלי הקדושים שניצבו על עמודי הכנסיה, ידעתי שאני עומדת להתודות עתה על כל חטאי שחטאתי עד עכשיו, על כולם. אבל אמה הזהירה אותי שדבר אחד בלבד לא אגלה לכומר, שאני יהודיה. לא ידעתי מה זה יהודי. הבנתי רק שהגרמנים העלו באש את בית השכן, שזה דבר שיהרגים. אחרי שראיתי איך ששם הסתתרו כמה יהודים, פחדתי מ" האש שלהם יותר מאשה של גיהנום. בל" בי ביקשתי סליחה מהקדושים על ש" אינני יכולה להגיד לכומר הטוב את כל מה שהסתרתי עד כה.

הגיע תורי לווידוי. הילדה שהתודתה לפני חזרה בעיניים מלאות דמעות, כי שהיא מתפחת. מי יודע איך העניש אותה הכומר? נכנסתי ללשכה האפלה וישבתי ליד המחיצה, מאחוריה ישב הכומר. לחשתי תפילה והתחלתי לספר את כל מה שסודרתי לי בראש קודם. ספרתי את כל חטאי. על המכות שהיכיתי את חברתי, ועל הפעמים שלא שמעתי בקולה של אמה והרגזתי. סיפרתי על הפעמים שלא הכנתי שעורים כראוי ואיך שכחתי כמה פעמים להתפלל כראוי. סיפרתי את הכל. הרגשתי את עצמי נקה מכל חטא לאחר ששפכתי את דברי לפני הכומר. היא ענה לי בשפה רצינית. על על כל חטא שחטאתי חייבת הייתי להתפלל תפילה נוספת. רק לאחר זאת יסלח לי האב בשמים.

***

בטכס שנערך אחרי הווידוי היה משמח הרבה יותר. ריח קטורת מילא את כל חלל הכנסיה, וכל בני הכפר שהיו שם שרו את התפילה בקול רם.

לאחר מכן ירד הכומר וניגש תחילה אל קבוצת הבנים ואחר כך אלינו. כשעמד מולי, הבטתי ישר בעיניו והוא חיך אלי בטוב לב. הוא סימן על מצחי את סימן הצלב ואמר: "בשם האב, הבן והרוח הקדושה אני מסמיך אותך בדת הישועה". לאחר מכן טפח בידו על סנטרי, כסמל ל" נכונות לסבול על קדושת שמו של ישו. נתנו לי אז גם שם נוסף, אינני זוכרת אותו בדיוק. לזכר היום הגדול.

הכומר פרס פרוטות מלחם הקודש וכל אחד מאתנו קיבל פרוסה ובוה נתקדשו והטכס חם. עברנו בתהלוכה ארוכה, כשעניי ההורים והמשפחות אדומות מבכי. הם זרקו פרחים על לידיהם. רק לי לא היה אף אחד בכנסיה. בחוף קיבלנו עוגות טעימות וקקאו, זאת היתה הארוחה הטעימה הראשונה שאכלתי מאז הגענו לכפר.

ימן קצר לאחר טכס הקונפירמציה, הסתיימה המלחמה. שוב לא הופיעו גרמנים בכפר לעשות חיפושים, והדרכים היו חופשיות לתנועה. שמענו כי הרוסים נכנסו לכל המקור מות וגירשו את הגרמנים. לכפר החלו חוזרים כמה בחורים שהסתתרו כל המלחמה והיו פרטיזנים. הם סיפרו שאין עוד גרמנים בארץ.

אמה לא חיכתה הרבה יום אחד ארוה את מעט הדברים שהיו לנו, הוציאה ממחבוא מתחת לאומה את התפילין של אבא ונפרדה מהאכרים אצלם חיינו.

חזרנו לקרקוב. אני חושבת שהיינו היהודים הראשונים ש" חזרו לעיר. המון בתים היו מופצצים וההריסות מילאו את כל הרחובות. חזרנו לדירה שאוהה עזבנו בפרוף המלחמה, היא היתה ריקה ועזובה. לאט לאט התחילו החיים חוזרים למסלולם. יהודים התחילו לחזור לעיר. הם יצאו ממקומות מחבוא, מיערות בהם לחמו בגרמנים, ממחנות ריכוז והש" מדה. תוך תקופה קצרה נוסד ועד של יהודי העיר.

איתי שלחו מיד ללמוד בבית-ספר כללי, של נוצרים ו" יהודים. לא הסתרתי עוד שאני יהודיה: אמרו לי שיותר לא יהרגו אותי. אבל המשכתי להאמין בישו ובכל מה שלימד אותי הכומר הטוב בכפר. לא ידעתי שיש סתירה בין השניים. לא הבנתי למה אסור ליהודי להאמין בישו. הייתי מבול" בלת נורא. אמה אמרה לי לשכוח את כל מה שלמדתי ב" כפר, אבל לא יכולתי לשכוח מה שהכניסו לי לראש במשך

חג קתולרי טקס קבלתם של בני 10' כחברים בכנסיה הקתולית של כפר פולני קטן. תרצה (שניה מימין, בשורה השלישית), עברה טקס זה כנוצרייה.

כמה שנים. הייתי ילדה קטנה רוחה, נראיתי קטנה אפילו מי גילי ובכיתה החדשה היו לועגים לי. לא פעם קראו לי יהודיה. לא חשבתי זאת לעלבון, בכלל לא ידעתי מה זה.

***

אז התרחש המאורע הגדול בחיי. יום אחד, בלכתי לבית-הספר, ראיתי ברחוב טור שלם של מכוניות עמור סות בילדים. הם הביטו דרך החלונות בעיניים עצובות. הם לא שרו ולא צעקו. נופפתי להם בידי ואף אחד לא השיב לי. מקרוב יותר, ראיתי שהם היו כולם מגולחי ראש.

המכוניות עצרו והילדים ירדו לפני אחד האולמות ש" נשאר שלמים בעיר. היתה להם צורה זועמת. הם היו לבושים בלויי סתבות ואבריהם היו דקים, רק עצמותיהם בלטו. כולם היו יחפים. עיניהם היו שקועות והם לא הוציאו מלה מהפה. עמדת שעה ארוכה והסתכלתי בשורות הילדים האלו. שמעתי אנשים אומרים שאלו הם ילדים יהודים ש" היו במחנות.

לא הלכתי לבית-הספר. חורתי הביתה וחיכיתי לאמא. אמר" תי לה שאינני רוצה יותר ללכת לבית-הספר של נוצרים, אני רוצה להיות עם הילדים היהודיים.

אינני חושבת שאז כבר תפסתי מה זה יהודי. אבל בפעם הראשונה — הרגשתי את זה.

בחוף כמנהגם תמיד. היה שקט מסביב, המפעל לא עבד יותר. למחרת בבוקר, כשהצנצנו דרך התריסים, ראינו את ה" גרמנים עוזבים. הם עלו בחפזן על מכוניות ונעלמו. בצריף פרצה היסטריה של שמחה. הבחורות החלו לצעוק ולשר, רקדו על השולחנות והפכו את כל הביתן.

***

עברו רק שעות מועטות. שמעתי אנשים מסתובבים בחוף. הם דפקו על הדלת ופרצו אותה. אלה היו בחורים מזוינים, מלוכלכים ופרועי שיער. פרטיזנים. תיכף אחריהם באו האמריקאים, אבל לא הספקנו להסתכל עליהם. הייתי ורעה יותר מדי. רצתי עם החברה שלי לשרה, חפרנו תפוחי אדמה ואכלנו אותם כמו שהם, אפילו עם קצת אדמה.

כשחזרנו לביתן, ראינו שכל הבחורות אוכלות נקניק ו" בשר ושוקולד. היה להן גם לחם, אבל לנו לא נשאר. פרצתי בכני. אמריקאי אחד ניגש אלי וליטף את שערי. הוא הבטיח לי שעוד מעט תגיעי מכוונה עם לחם ואני אהיה הראשונה שאקבל אותו. וכך גם היה.

לקחתי ארבע ככרות לחם וישבתי על המדרגה. זה היה לחם שחור, חם וטעים. אני ליטפתי אותו ונגסתי בו בזהיר רות. היה לי חבל על הכיכר היפה. אנשים נדחפו על פני ודרסו אותי. מהקומה השניה זרק משהו על ראשי שאריות של מוון נאכל. זה לא היה איכפת לי כלל. היה לי את ה" לחם שלי, נאכל לחם. ידעתי שיותר לא ארעב.